

Evoluția istorică a unor sate din comuna Stejari, jud. Gorj

*Emanoil Motorga
Emanuela Motorga*

SATUL BALOȘANI

Teritoriul acestui sat ocupă partea de sud a actualei comune Stejari, de o parte și alta a pârâului Amărăzuia și s-a format pe dealurile situate la răsărit: Părăsăști și Ulița Viei .

La distanță de numai 1 km spre sud a existat o cârciumă în Piscul lui Vintilă la care aveau acces atât sătenii din Baloșani cât și cei din Toiaga¹.

Numele satului vine de la strămoșul Balea, după cum reiese dintr-o acțiune de judecată din anul 1778, în timpul domnitorului Alecsandru Ipsilanti².

La începutul secolului al XVI-lea, făcea parte dintr-o bănie teritorială, ce administra satele și celelalte așezări omenști, din bazinul Amaradiei de mijloc apoi împreună cu alte sate (Socoteni, Mierea, Văluța, Mielușei, Ulmet și Căpreni) a făcut parte din moșiile boierilor din neamul Socoteanu, ale căror proprietăți se întindeau, în sus, pe lunca râului Amaradia până la matca pârâului Plopu.

Însă boierii Socoteanu aveau moșii și în alte zone din județul Dolj și din județul Vâlcea, fiind în realitate feudalii teritoriilor amintite .

La 1685, moșia Baloșani cuprindea terenuri situate pe toate malurile râului Amaradia și pârâului Amărăzuia în Brătești, Gâgâi, Cornetu și Scurtu (Aluniș) și Baloșani³.

Primele patru erau reunite în moșia Baloșanii de jos⁴.

Modul cum s-a transmis dreptul de proprietate de-a lungul timpului îl vom detalia în paginile următoare.

În prezent, hotarele satului Baloșani sunt următoarele .

-La nord: satul Băcești

-La est: satul Slăvuța, comuna Crușețu .

-La sud: satele Toiaga și Ciorari , comuna Stoina.

1 Informator Dumitra Ilie din satul Toiaga, comuna Stoina

2 Cronț Gheorghe, Constantinescu Alexandru, Ancuța Rădulescu, Teodora Tegăneanu, *Acte judiciare din Țara Românească (1775-1781)* , Buc. 1978, Act 499, pag. 552

3 Preot Nicolae Popescu- Căpreni, *Despre familia Episcopului Grigore Socoteanu*, Rev. Mitropolia Olteniei, nr.1-2/ 1972, pag. 17 și urm.

4) Preot Nicolae Popescu- Căpreni, *Chipul unui preot înaintaș în Căpreni*, Rev. Mitropolia Olteniei nr.7-8/ 1974, Pag.660; Dinică Ciobotea, Aurelia Florescu, *Rudele lui Eugeniu Carada*, Rev. Magazin istoric, N.7(520)/ 2010, pag. 49-50

-La vest: satul Ciorari , comuna Stoina, apoi satele Brătești și Aluniș (Scurtu), comuna Căpreni.

La marginea de miazăzi în apropierea hotarului cu satul Ciorari se produce confluența râului Amaradia cu pârâul Amărăzuia.

Lunca Amaradiei numită de localnici Lunca Mare este delimitată de zona deluroasă prin „Balta Mare” cunoscută și sub numele de „Balta lui Păsărel” în amintirea celui care a făcut prima amenajare în scopul producției piscicole⁵.

În secolul al XIX-lea, jumătatea de miazănoapte se numea „Balta lui Caragic”. Traseul bălții reprezintă o veche albie a râului Amaradia, părăsită în veacuri de demult, după ce și-a mutat vadul la apus.

În secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, reglementările impuse de Divanul țării și de Divanul Olteniei au determinat mutarea și alinierea gospodăriilor la linia satului, croită la răsărit de pârâul Amărăzuia. La apus de acesta, exista un grup de moșneni în Prigoria, delimitat de moșia boierească prin drumul de pe lângă curtea lui Gogelea Ilie.

Altă zonă locuită, din vechime, a fost cea din actualul sat Aluniș (Scurtu) situat în apropierea bisericii din Artanu. La mică distanță, lângă Balta Mare a existat, pe la 1685, bordeiul vistierului Statie Socoteanu.⁶

Mai târziu, sub coasta dealului, din Scurtu, a fost amenajată curtea boierilor Caragic, iar satul de acolo se numea Baloșanii de Jos.

În urma reformei agrare, din timpul lui Al. I. Cuza (1864), actualul sat Baloșani s-a extins la apus de pârâul Amărăzuia formându-se „linia nouă” pe loturile primite la împrumut, până la punctul numit „La Poartă” ce a constituit noua delimitare dintre moșia boierească și săteni.

Numele satului Baloșani a fost înscris, prima dată, într-un hrisov ce întărea lui Stanislav la 1562, 22 mai, stăpânirea asupra moșiei Grădiștea. Unul din martori a fost Stanciul din Baloșani⁷.

1583 este anul când a fost emis un document cuprinzător prin care Mihnea al II-lea Vodă întărește lui Dan mai multe cumpărături în Baloșani, între care și partea lui Băcilă, plătită de Dan lui „banul Oprea”⁸.

1594, 23 iunie. Badea logofătul și soția sa, Stanca vând partea lor de moșie din Bucșani

lui Andrei, mare logofăt. Printre martori a fost din Baloșani, Dragomir logofăt⁹.

1613, ianuarie, după august 5. Radu Mihnea Vodă întărește lui Malcoci-slugerul și fiilor săi niște moșii în Baloșani în schimbul unor terenuri de la

5 Numele său real era Slăvuțeanu Ion. Apelativul de „Păsărel” l-au avut și alți cetățeni: Popescu Consantin, Munteanu Ion (al Bălașei).

6 Preot Nicolae Popescu-Căpreni, *Op..cit.*

7 DRH, vol 5

8 DRH, vol 5

9 C.S. Nicolaescu-Plopșor: Poruncă domneasca privitoare la satul Baloșani, Dolj. Revista „Arhivele Olteniei”, 1926, pag 122-123 DRH, vol. 5, Act. 244

Crușețu, preluate de la cumnata sa, Maria. A cumpărat și țigani de la Degoban și de la Voder ban¹⁰.

1613, lipsește luna, ziua 2. Se întăresc iarăși terenurile lui Malcoci, schimbate cu cumnata sa, Maria, cât și cumpărarea țiganilor de la Vodă ban¹¹.

Fără dată. Din examinarea tabelului cronologic al domnitorilor am ajuns la concluzia că acest act a fost eliberat înainte de 8 septembrie 1611. Porunca lui Radu Vodă (Radu Șerban sau Radu al II-lea) prin care întărește lui Roman ot Scradî, ginerele lui Dan să stăpânească cumpărăturile lui Dan, câte sunt trecute în cartea lui Mihnea al II-lea¹².

1639, 9 mai. Grigore, mitropolitul, dă carte de blestem jupânesei Marina a lui Malcoci împotriva lui Dumitrașco feciorul Gheocăi. Această carte menționează pe Dima ca fiu al lui Malcoci. Dima a mai fost înscris în acea perioadă și în alte documente privind satele Căpreni și Crușețu¹³.

1648, 21 februarie. Matei Basarab vodă întărește lui Cârștian sin Dumitru din Stoiceani ca să țină ocinile lui „Dan banul ot Baloșani și ale jupânesei Marina pentru că a vândut jupâneasa Marina niște țigani lui Dumitru logofătul din Stoiceani în zilele Mihnei voievod. S-a adevărit în fața domnitorului că acei țigani erau ai sfintei mănăstiri Tismana¹⁴.

Actul continuă cu hotărârea lui Matei Basarab: „deci i-am dat la svânta mănăstire”.

Din conținutul ultimelor cinci documente prezentate mai sus am aflat că în 1583 Dan a plătit către banul Oprea partea lui Băcilă. Din actul respectiv nu reiese că Dan avea vreo funcție sau dregătorie. După moartea lui Dan, proprietățile sale au fost acordate ginerului său Roman ot Scradî, probabil ca moștenire a soției sale, fiică a lui Dan. Presupunem că în perioada 1611-1648 a murit și acel Roman ot Scradî, iar terenurile să fi rămas de izbeliște, fără stăpân legal.

Deci, Cârștian sin Dumitru din Stoiceani s-a considerat îndreptățit să solicite acele terenuri deoarece Dumitru, tatăl său, fusese înșelat când cumpăraseră țiganii mănăstirii Tismana de la jupâneasa Marina.

Stoiceani nu mai apare ca sat în zonele locuite din văile Amaradiei. Însă înainte de anul 1583 Dan ot Baloșani cumpăraseră de la Stoican o „casă și siliștea toată de prin împrejurul casei”. Actul mai precizează că Stoican însuși de bună voie a lui și „fără de nici o altă silă înaintea domniei mele” de au dat această casă cu tot șezutul ei. Opinia noastră este că Stoican făcea parte dintr-o ceată provenită de la un moș comun, neamul respectiv numindu-se Stoiceani (Stoicani), integrat

10 C. S. Nicolăescu-Plopșor, *Trei porunci domnești privitoare la satul Băloșani, Dolj*, Rev. Arhivele Olteniei, 1926, pag.233; Ion Soare, *Documente slavo-române păstrate în arhivele Olteniei*, Ed. Scrisul românesc, Craiova, 2005, pag. 226

11 Catalog documente, B.Țara Românească, Vol II, Act 563, pag. 286

12 C. S. Nicolăescu-Plopșor, *op. cit.*

13 Catalog de documente B.Țara Românească, vol. IV, Act 735

14 C.S. Nicolaescu-Plopșor, *op. cit.*

mai târziu satului Baloșani.

Din actul din 21 februarie 1648 reiese că Dan căpătase după anul 1583 rangul de „Ban”. Probabil că el preluase dregătoria de la Oprea banul, de la care cumpărase terenurile lui Băcilă.

Revenind la actele de la 1613, aflăm că Malcoci, slugerul, a cumpărat niște țigani de la nepoții lui Dego ban. Cum aceștia reprezintă a treia generație, deducem că acel Degoban a avut dregătoria de „Ban” înaintea lui Oprea banul. Din acte mai reiese că a existat și Voder ban (Vodă ban).

1582-1583. Este consemnată existența lui Oprea banul în scaunul Craiovei evaluat de unii cercetători ca ajutor sau locțiitor al Marelui Ban¹⁵.

1624, 7 aprilie. Alexandru Vodă, coconul, hotărăște ca Ștefan logofăt și Radul să fie volnici să-și ia țiganii care le revin împărțelii făcute cu nepoții lui Voder banul, cu Dona și Mihai.¹⁶

1627, martie. Alexandru Vodă întărește lui Danciul logofăt din Pârâieni multe cumpărături de moșii și țigani. Pentru ocina de la Spineni a fost martor și Calotici banul din Căpreni¹⁷.

Înscrierea atâtor deținători ai dregătoriei de „Ban” pe parcursul a trei generații, depășind un secol, indică existența în bazinul Amaradiei de mijloc a unei bănii teritoriale similară cu băniile de județ, subordonată Marii Bănii de la Craiova.

Dregătoriile de „Ban” pentru cei cinci boieri din actele sus menționate au fost confirmate de patru domnitori și divanurile lor din care făcea parte și marele Ban al Olteniei. Actele au fost semnate de către divaniți și domnitori și s-au aplicat sigiliile domnești. Perioada respectivă era la câteva decenii după cea în care Bănia Olteniei fusese condusă de boierii Craiovești, iar banii de la Craiova încă aveau rol de frunte în divanul țării.

Admitem ipoteza că limita de nord a băniei teritoriale să fi fost aceeași cu a moșiilor boierilor din neamul Socoteanu (P. Plopu). Limita sudică este mai greu de evaluat. Bănuim că până la Craiova să fi existat altă bănie, asemănătoare.

Primele apariții documentare ale boierilor din neamul Socoteanu le întâlnim în mai multe zapise de la începutul sec. al XVII-lea când Dona ot Săcuteni apare ca martor în acte ce privesc satele Căpreni, Brănești, Pârâieni ș.a. În două acte succesive, emise pentru satul Brănești la 27 Mai 1635 și 22 iulie același an este nominalizat „Dona, vâtaful din Socoteni”¹⁸.

Mai multe date le avem din a doua parte a secolului despre Socoteanu Statie, căsătorit cu Preda, fiica lui Matei Golescu. Era cumnat cu Radu Golescu. A fost cămăraș la 1674, 2 iunie-1676, 1 septembrie, Mare paharnic 1682, 10 ianuarie-6 decembrie, Mare vistier 1683, 9 ianuarie.-1685, 9 mai.

15 I.C.Filitti, *Banatul olteniei și Craioveștii*. Rev.Arhivele Olteniei, 1932. nr.63-64

16 DIR 1621-1625, Act 403, pag.392

17 DRH, vol.XXI, Act 195, pag.344

18 Catalog de documente. B. Țara Românească, Act 532 și Act 552, pag.259

A avut o fiică. Maria, căsătorită cu spătarul Toma Cantacuzino, de către Constantin Brâncoveanu, dar a murit tânără, fără copii¹⁹.

Statie vistierul a mai avut și un fiu nelegitim care l-a moștenit, Gheorghiță.

Din timpul stăpânirii austriece a Olteniei (1718-1739) avem o serie de surse de informare. Primele informații din perioada amintită se obțin din Conscriptia ordonată de generalul Damian Virmond la 1722 care a înscris satul Baloșani cu 27 familii „occupato da Iorghizza Socotanu”²⁰.

Acesta, la 27 februarie 1718, a fost numit magistrat civil, în mod provizoriu în județul Jiul de sus. Boierii Socoteni au fost încadrați, de către administrația austriacă, în cele 24 familii, din clasa a I-a²¹. Altă dată s-a scris: „Giorgitza Socoteanu fu commissario della Provincia”.

Iorghizza (Gheorghiță) Socotanu a avut 6 copii²²: Radu, Stanca, Matei, Statie (Constantin), Dumitru, Atanasie

La bătrânețe, după ce și-a rostuit toți copiii, Gheorghiță s-a călugărit sub numele de Ștefan ieromonahul, iar soția sa sub numele de Elisafa monahia .

Fiul lor, Radu, a intrat devreme în serviciul statului, era ispravnic al plășii din Craiova la 10 septembrie 1727.

1734, 15 septembrie - Radu devine vornic în județul Romanați.

1739. S-a retras administrația austriacă. Vornicul Radu Socoteanu de la Romanați s-a refugiat în Transilvania. După o jumătate de an, a revenit în țară și s-a stabilit la Râmnicul Vâlcea, unde a fost numit logofăt de vistierie, sub numele de Râmniceanu .

Apropierea și împrietenirea sa cu episcopul Kliment l-a determinat să intre în monahism sub numele de Grigore, și a ajuns mai târziu, între 1748-1764, episcop al Râmnicului²³.

1750, 30 iulie. S-a făcut hotărnicia moșiei Baloșani, solicitată de către Radu Socoteanu.

Revenim la anul 1722 și constatăm că harta austriacă a lui Schwantz are înscris numele de Hamerazoia²⁴ .

În listele cu satele, anexate hărții, apar la județul Dolj, Bălășani, iar la județul Gorj-Hamerazoia. Este evident faptul că autorii acelei hărți au săvârșit o

19 Nicolae Stoicescu, *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova, sec. XIV-XVII* Ed. Enciclopedică Română, București, 1971, pag 242.

20 Conscriptia ordonată de generalul Damian Virmond, comunicată prin scrisoare lui Nicolae D, Porta la 28 mai 1728, de către Koch, ce făcea parte din comisia de schimbare a administrației Olteniei; publicată de C. Giurăscu, în *Material pentru istoria Olteniei supt austriaci*, București, 1946, pag. 112

21 C.Giurăscu Op.cit., Vol. I, pag. 486

22 Preot Nicolae Popescu-Căpreni, Op. Cit.

23 Idem

24 Ioan C. Băcilă, *Oltenia sub austriaci. Un document cartografic*, Rev. Arhivele Olteniei, nr. 12, 13/1924, pag.111, pag 233.

eroare înscriind ca nume al satului apa curgătoare pe care era amplasat²⁵, adică Amărăzuia.

1778, 26 februarie. Ion și Șerban cu cetașii lor din Băloșani se judecă cu Nicola, Dumitrașcu și Ion cu cetașii lor pentru o parte din moșia rămasă de la strămoșul lor Balea. Domnitorului Alecsandru Ioan Ipsilant i s-au prezentat mai multe hotărnicii vechi fiind luată în seamă cea făcută de răposatul Radu Socoteanu cu 28 ani înainte. Terenurile lor se întindeau din Toiaga la „Hămărăzue” și continuau cu „hotarul dă peste Hămărada”²⁶.

1779, 6 mai. S-a efectuat hotărnicia moșiei Baloșani de către Barbu Otetelișanu biv vel clucer și Barbu Zătreanu biv vel pitar²⁷.

1790. S-a întocmit harta lui Specht²⁸, în care este scris: Balluschany.

Despre familia boierilor Socoteanu s-a scris mai târziu:

„Familie oltenească de origine foarte veche și care a avut stăpâniri în județul Gorj. În secolul trecut (sec. al XVIII-lea, n.n), s-a înrudit cu Grecenii, prin fiica slugerului Ștefan Greceanu, jupâneasa Stanca Socoteanca (foae de zestre 1784). Căminarul Constantin Socoteanu era la anul 1808 ispravnic de sud Gorj²⁹.

În urma trecerii la monahism a lui Gheorghică Socoteanu și a fiului său Radu, moșiile deținute de ei au revenit urmașilor lor, astfel:

- Matei Socoteanu a primit 1/4 din moșia Baloșani și Socotenii.
 - Vistierul Statie Socotenu a devenit stăpânul moșiei Căpreni și a 3/4 din Baloșani.
 - Ceilalți au primit alte moșii din județele Dolj și Vâlcea.
- Statie Socoteanu a avut la rândul său 2 fii;
- Vistiernic Ioniță (Niță) Gănescu care a preluat Căprenii.
 - Medelnicerul Gheorghe Socoteanu care a preluat Baloșanii³⁰.

În timpul domniilor fanariote s-a poruncit la 4 sept 1797, 24 iulie 1798 și în 1803 prin „Hrisovul monastirei de la ostrovul Patmo”: să se strângă dări de la cei care plătesc „vinăriciul câte doi bani pe vadră și parpărul după obicei” din sate ca: Ciorari, Baloșani, Ulmetul, Slăvuța, Văluța, ș.a. din plasa Hămărădei³¹.

1808, 15 noiembrie. Hotărnicia celor două moșii de la Brătești și Prigoria, deținute de cei din neamul Puiu, a fost executată de către Crăsnaru biv vel sluger, așa cum reiese din procesul desfășurat la Curtea de Apel Craiova, în 1904, între Ana Zavarof și moșnenii Puești reprezentați de Dabu Nițu Puiu și Barbu G. Puiu³².

25 Vezi harta administrației austriece (Schwantz)

26 Cronț Gheorghe și colab, Op.Cit.

27 ASF Dolj, Colecția de documente, Pachet XLVIII.

28 Harta pentru satele din zona noastră a fost publicată de M. Arcuș, în lucrarea *Sate de moșneni la izvoarele pârâului Plosca*, coperta I.și pag. 35

29 Octav-George Lecca, *Familii boerești române* București, 1899, pag. 524

30 Preot Nicolae Popescu-Căpreni Op.cit.

31 V. A. Urechia, *Istoria Românilor*, 1894, Vol. VII pag.327, pag.450, Vol. VIII, pag.415

32 ASF Dolj, Fond Curtea de Apel Craiova, Secția a I-a, nr.1189/15.04. 1904

A trecut vremea și fiica medelnicerului Gheorghe Socoteanu, Bălașa, s-a căsătorit cu Pascal Karagic și au primit ca dotă moșia Bălășanii de jos (Scurtu, Gâgâi și Cornetu)

Pentru înzestrarea altei fiice, Zinca, a mai cumpărat de la moșneni funii alăturate de moșie care a constituit dota acesteia la căsătoria cu Lambru Velara. Soții Velara au avut ca urmaș 2 fiice.

- Alecsandrina (Lucșița), căsătorită cu Zavarov Vasile, colonel.

- Zinca, zisă Zoe, căsătorită la 28 noiembrie 1828 cu Ioan (Ioniță) Caragic.

Ioniță Caragic, care la 1857 era alegător în divanul ad-hoc, a decedat la 3 ianuarie 1868, după ce rămăsese văduv și fără urmași. A lăsat prin testament ca moștenitor pe Dumitru Măinescu, nepot din partea soției, care să stăpânească părți de moșie din Baloșanii de sus și Baloșanii de jos³³.

1828. Catagrafia județului Dolj reliefează mai multe aspecte din satele existente în perioada aceea, iar pentru Baloșani găsim: pe moșie megieșească – 13 birnici;

- pe moșia pitarului Lambru zet armașu Zătoreanu – 41 birnici; alte orânduiești: 23 familii. Total: 77 familii³⁴.

1831. Catagrafia din acel an menționează ca proprietar pe Ioniță Caragică sin polcovnicul Pascali. Erau 101 familii și 15 feciori de muncă³⁵.

1835. Harta rusă a înregistrat 78 gospodării, datele fiind apropiate de cele din 1828 și se referă doar la actualul sat Baloșani³⁶.

1837. Moșia Baloșani aparținea lui Ioniță Caragic și o parte era megieșească³⁷.

1840. Zinca Caragic, pităreasă în Craiova, nemulțumită de hotărârea Divanului Craiovei din 11 noiembrie 1840, cere a se judeca la Înalțul Divan cu protopopul C-tin Căpreanu pentru 80 stâneni din moșia Baloșani. La citațiile în Divan jeluitorii arată că „s-a lăsat de pretenții³⁸” și cere să se închidă „della”. Deci ea a renunțat la proces. Ea locuia în Craiova întruna din clădirile și prăvăliile ce le deținea împreună cu soțul său, Ioaniță Caragic..

33 Nicolae Popescu-Căpreni Op. cit.

34 Paul-Emanoil Barbu, Vladimir Osiac, *Catagrafia județului Dolj, din anul 1828*, Ed. Universitaria Craiova, 2009, pag 320

35 Ion Donat, Ion Pătroiu, Dinică Ciobotea, *Catagrafia obștească a Țării Românești din 1831*, Ed. Helios, Craiova, 2000, pag. 52

36 C. C. Giurăscu: *Principatele române la începutul secolului XIX*, Ed, Științifică, București 1957, pag. 232

37 T. G. Bulat, *Diviziunea proprietății rurale în Oltenia la 1837*, Rev. Arhivele Olteniei, 1925, Pag. 105-108

38 Direcția Generală a Arhivelor Statului, *Înaltul Divan 1831-1847*, Inventar arhivistic, București, 1988, Act 883, pag 447

1841. Au început cursurile școlii Baloșani³⁹.

1848. Proprietari erau Ioniță Caragic și moșnenii. Erau 60 familii de moșneni și 46 de clăcași particulari. Cifrele înscrise, fiind mai mari, relevă faptul că datele se referă la amândouă moșiile Baloșani⁴⁰.

1855. Erau 37 moșneni, din care 36 birnici și un patentar⁴¹.

1864. În satele Căpreni și Baloșani au fost împrăștiți 100 clăcași din moșiile lui Ion Socoteanu și Maria Gheorghevici⁴². Tabelul acestora îl redăm în alt capitol. Anterior, moșia Baloșanii de sus devenise proprietatea lui Mihai Zavarov (Zavarof), care în 1878 a avut un proces cu Firu Gheorghe Puiu, pentru săparea unui drum și mutarea hotarului. Prin sentința din 17 aprilie 1879, Firu Puiu a fost achitat⁴³.

Bătrânii satului povesteau că certurile și procesele dintre moșier și Firu Puiu au continuat. Într-o vară, la treierat cearta s-a întetșit, iar Firu Puiu l-a înjunghiat pe moșier. Cei de pe arie l-au urcat în trăsură, pentru a fi transportat la doctori, la Craiova, însă nu a mai ajuns acolo deoarece a decedat pe drum⁴⁴.

1883. Sătenii din Baloșani, Scurtu și Brătești au solicitat înființarea unei comune separate. Ei au încercat refacerea pe cale administrativă a vechii moșii Baloșani⁴⁵.

1894, în raportul tehnic (de hotărnicie) ce a stat la baza Sentinței civile n.466, din 7 noiembrie 1894, s-a scris: „Moșia din Baloșani a fost averea decedatei Lucreția Gigărtu, născută Vilara, care s-a împărțit între copii săi, anume: Mihail Zavaroff, cu dreptul de două din cinci părți, iar trei părți le-au moștenit d-na colonel Petre Gigărtu, d-na Elena Floru și d-na Maria Angelescu, născută Gigărtu. Decedatul Mihai Zavaroff a cumpărat apoi părțile d-lui colonel Petre Gigărtu și a d-nei Maria Angelescu și a devenit proprietarul a patru din cinci părți, fiind a cincea parte a d-nei Elena Floru.

A mai cumpărat decedatul Mihai Zavaroff de la moșneni cu două acte din 1880 opt pogoane de pământ”. Din însumarea tuturor trupurilor, rezultă că moșia avea atunci suprafața de 1593 pogoane⁴⁶.

39 Dan Neguleasa: *Învățămintul public gorjean la început de drum 1831-1848*, Catalog de documente, Ed. Măiastra, Tg.Jiu, 2009, Act 298, pag. 76.

40 Paul Barbu, *Un izvor statistic din anul 1848, referitor la județul Dolj*, Rev. Arhivele Olteniei, Serie nouă, nr. 11/1996, pag. 85-105.

41 Dinică Ciobotea, Vasile Marinoiu, *Catagrafia tuturor moșnenilor din Țara Românească la 1855*, jud. Dolj, Rev. Litua, nr.5/ 1982, pag. 77 și urm.

42 Arhivele Centrale ale Statului, București, Fond Reforma agrară, Dosar 625, pag. 564 și urm.

43 ASF Dolj, Fond Tribunalul Dolj, Secția a I-a, Dosar 31/1879

44 Informator Dincă Constantin, Baloșani

45 *Din tezaurul arhivistic craiovean*, Prefectura jud. Dolj, Serv. Administrativ (1879-1888), nr.1372-1373 din 1883, pag. 277

46 Sentința civilă 466/1894 a Tribunalului Dolj

1898. MARELE DICȚIONAR GEOGRAFIC AL ROMÂNIEI⁴⁷
a înregistrat satul Baloșani cu o populație de 204 suflete, 104 bărbați și 100 femei.

1898. Redeschiderea cursurilor la Școala primară.

1899. În satul Baloșani mai erau 9 trupuri de moșie⁴⁸:

1. Pârâul lat71 hectare
2. Bujoreni.....23 hectare
3. Bușulești..... 6 hectare
4. Brezăița.....13 hectare
5. Brezaia 100 hectare
6. Boșoteanu13 hectare
7. Romanu7 hectare
8. Scoarța16 hectare
9. Prigoria47 hectare
- Total296 hectare

Aceste trupuri de moșie ocupau cea mai mare parte a actualului sat Baloșani, iar cele din Lunca Mare, Mohile, Crivina lungă și Brătești rămăseseră în administrarea moștenitorilor lui Mihai Zavaroff.

1906. Ana Zavaroff stăpânea 600 Ha, iar Nae Bujoreanu 400 ha⁴⁹.

1910. Monografia SĂNĂTATEA ÎN DOLJ editată de doctorul Charles Laugier la capitolul „Igiena comunei Căpreni” a scris: „Curțile, mai toate împrejmuite cu stobori sau ulucă lucrată de oameni din trunchiuri de fag sau plută se țin relativ curate. Vara se mătură mai des și gunoiul se scoate la câmp. Curățenia locuințelor lasă de dorit. Văruirea se face rar, măturatul foarte rar”. Precizează că la recensământul din 1904 erau în Baloșani 347 bărbați și 353 femei. Biserica „Cuvioasa Paraschiva,, construită din bârne la 1896”⁵⁰. De fapt, lucrările s-au desfășurat între 1892-1897.

Atât Marele Dicționar Geografic cât și Dr. Charles Laugier menționează existența unei cârciumi. După decesul lui Mihai Zavaroff treburile moșiei le-a preluat soția sa, Ana.

Ulterior, aceasta a arendat moșia la 3 arendași evrei: Avram, David și Haim.

În acele timpuri, terenurile din Lunca Mare erau ocupate de

47 George Ioan Lahovari, *Marele dicționar geografic al României*, Ed. Socec, București, 1899

48 Dinică Ciobotea, *Proprietatea moșnenească din județul Dolj*, Rev. Arhivele Olteniei, Serie nouă, 1994, nr.9, pag. 83 și urm.

49 *Anuarul agriculturii pe anul 1906, cuprinzând cele 5 județe din regiune: Dolj, Gorj, Mehedinți, Romanați, Vâlcea*, Ed. Camera de comerț și industrie. Circumscripțiunea I Craiova, Tipografiile unite, Craiova, 1906

50 Dr. Charles Laugier, *Sănătatea în Dolj, Monografie sanitară*, 1910, pag. 241

arbori de zăvoi răzleți, împânziți de mărăcinișuri. Cei trei arendași au desfundat pământul și după aceea au cultivat cereale. Totodată au mărit și curtea boierească de la Brătești .

Prin anul 1902, cei trei au predat moșia altui arendaș, Gheorghe (Ghiță) Sotir, numit de săteni „Sotilă”. Acesta a trecut la exploatarea nemiloasă a pământului și a țăranilor, iar cu veniturile obținute cumpăra de la vechii proprietari alte și alte trupuri de moșie⁵¹.

1907. Țăranii s-au răsculat și au dat foc curții boierești de la Brătești. A ars casa lui Zavaroff și bucătăria.

Dincolo de pârâul Amărăzuia, pe linia de răsărit, lângă poteca bisericii, era curtea boierului Nae Bujoreanu (Cioară moartă) care avea și prăvălie. Și acestea au fost mistuite de foc în primăvara aceea⁵².

Se cunoaște că autoritățile de atunci au trecut la represalii. Au fost împușcați trei participanți: Matei Dinu (Lăpăduș) de 38 ani, Ion Borleanu de 52 ani și Petre Tismăneanu de 38 ani. Cei trei au fost împușcați în spatele casei Pleșa, sub coasta de apus a satului Brătești, în data de 20 martie 1907⁵³. Alții au fugit și au scăpat cu viață, printre care a fost și Barbu Șorega⁵⁴.

Toți autorii care au tipărit lucrări despre evenimentele de atunci le-au prezentat ca fiind petrecute la Căpreni, fără a detalia că la răscoală cei mai revoltați au fost țăranii din Baloșani, iar cei împușcați erau numai din satul nostru. Cei prinși în Căpreni în perioada următoare au fost duși la plasa de la Mierea Birnicii, apoi aduși înapoi spre a fi executați. Între timp s-au oprit execuțiile și astfel au scăpat cu viață.

În anii următori, Ana Zavaroff a continuat vânzarea altor părți din moșie către locuitorii din satele vecine, cât și arendașului Gheorghe Sotir, care a cumpărat ultimele trupuri după anul 1921.

La reforma agrară, de la Ana Zavaroff au fost luate 50 de hectare și împărțite la sătenii din Grânolea - 7 Ha, Brătești - 13 Ha și Baloșani - 30 Ha⁵⁵.

După război, a trecut și Sotir la vânzarea unor terenuri. Astfel, pădurea din Frățila a tăiat-o la ras, a vândut lemnele, după care a vândut sătenilor loturi mai mici pe care rămăseseră doar buturugi și cioate.

1926, 1 ianuarie, a fost înființată comuna Baloșani, așa cum

51 Informator Dincă Constantin, Baloșani

52 Informator Bărbuț Ionică, Baloșani

53 Răscoalele țărănești din 1907 în Oltenia

54 Informator Pălcău Ilie, Baloșani

55 ASF-Dolj, Fond Pretura Melinești, Dosar 6/1926. f. 26

reiese din Decizia N. 8468 din 31 decembrie 1925⁵⁶.

1930. Comuna Baloșani a fost desființată, iar satul a fost integrat, împreună cu celelalte din comunele Căpreni, Stoina și Slăvuța în uriașa comună Mierea Birnicii⁵⁷.

Mai târziu s-a revenit la vechile comune. Satul Baloșani a rămas în componența comunei Căpreni și a județului Dolj, până în 1950, când au fost desființate județele.

După 1952, împreună cu comuna Căpreni, a fost arondat raionului Amaradia, regiunea Oltenia.

După moartea lui Gh. Sotir, moștenitorii săi au trecut la vânzarea tuturor terenurilor, către locuitorii satelor din jur, îndeosebi între anii 1936-1940. În anul 1939 s-a încheiat acțiunea de partaj între urmașii săi⁵⁸.

1956. În baza H.C.M. 36 /1956 s-a desprins iar de la vechea comună și s-a constituit comuna Baloșani din raionul Amaradia, care a preluat de la comuna Slăvuța satele Toiaga și Ulmet⁵⁹.

Colectivizarea agriculturii s-a produs în acest sat după multe samavolnicii asupra sătenilor, în anul 1962, fiind printre ultimele sate în care s-au impus liniile directe ale P.M.R., copiate după cele din U.R.S.S.

Sătenii noștri deveniseră stăpâni de pământ relativ recent (1936-1940) în urma cumpărăturilor de la moștenitorii lui Sotir și de aceea le-a fost foarte greu să se despartă de proprietățile dobândite cu atâta trudă.

1962. A fost constituită Gospodăria agricolă colectivă „Înfrățirea”- Baloșani.

1968. Reforma administrativă a țării a determinat desființarea comunei Baloșani, iar satul a fost inclus în noua comună Stejari.

În primăvara anului 1969, a încetat să mai existe C.A.P. „Înfrățirea,,. Patrimoniul său s-a împărțit între C.A.P. din comuna Stoina, care a preluat satele Toiaga și Ulmet și C.A.P. „Unirea” din Stejari.

La împărțirea terenurilor, nu s-a mai ținut seama de hotarele istorice dintre sate, încât actualul hotar cu comuna Stoina are un traseu sinuos pe terenurile de luncă și de deal, ce făceau parte din vechiul trup de moșie Scoarța, cât și pe vâlceaua Larga.

56 ASF-Dolj, Fond Prefectura Dolj, Serv. Ad-tiv Dosar 37/1925. f.40

57 *Monitorul Oficial al județului Dolj* din 1 februarie 1930

58 Date scrise de colonelul Sotir, pe multe acte de vânzare a pământului

59 ASF- Gorj, Fond comuna Baloșani, Dosar 2/1956, f.123-125

Satul Băcești s-a format pe vâlcelele situate la răsărit de Pârâul Amărăzuia, pe versanții cu expoziție sudică din Purcaru, Ludu și Băroaia.

La nord de hududoii ce colectează apele din Valea Popii a existat în vechime un alt sat BORCEȘTI, despre care amintește actul emis de Alexandru Vodă la 5 ianuarie 1572, prin care confirmă lui Drăgoiu și fiilor săi jumătate din moșia lui Chivăran⁶⁰.

28 februarie 1607. Radu Vodă întărește lui Stanciu stăpânire peste mai multe cumpărături Huhurezi, la Urseși, la Băcești și la Borcești, partea socrului său, Otea, a 5-a parte⁶¹.

1 februarie 1610. Radu Serban Vodă întărește lui Stana și fraților săi stăpânire de moșie în Deși. Între martori sunt și Oprea și Stanciul din Băcești⁶².

1623-1627. Alexandru Vodă întărește lui Cioca din Hurezani mai multe moșii și cumpărături printre martori fiind din Băcești Pătru și Vladu⁶³.

1722. Conscriptia ordonată de generalul Virmond menționează satul Băcești cu 32 familii. În același an, harta austriacă a lui Schwantz are înscris satul Bucsești⁶⁴.

1727. În plasa ispravnicului Mihai Săulescu, satul Băcești este înscris ca moșie megieșească, având 3 familii cu moșie și 19 familii fără moșie⁶⁵.

1778. Memoriile generalului rus de origine germană von Bauer menționează Batzechte sat cu o biserică, vii și pădure⁶⁶.

Pe harta austriacă a lui Specht este scris Băcesty⁶⁷. Generalul von Bauer a înscris separat Bortzescti, adică vechiul Borcești, ca moșioară (terroir).

Domnitorii fanarioți au impus proprietarilor de vii care plăteau vechea dare a vinăriciului să achite în plus „două bani pe vadră și

60 DRH; Vol. 7, pag. 100, Act 77; Alexandru Ștefulescu: *Documente slavo-române relative la Gorj (1406-1665)*, Tipografia N.D. Miloșescu, Târgu-Jiu, 1908, pag. 189

61 DIR Vol, 7, pag. 248, Act 233; Alexandru Ștefulescu, op. cit., pag. 189

62 Alexandru Ștefulescu, op. cit., pag. 318

63 Document din arhiva familiei prof. Mihăilescu Nicolae

64 I.C. Bacilă: op. cit.

65 Dinică Ciobotea, *Județul Gorj într-un izvor statistic din 1727*, în Rev. Arhivele Olteniei, Serie nouă nr.6/1989, pag. 128 și următoarele.

66 Const. I. Karadja, *Oltenia după memoriile generalului Bauer (1778)*, Rev. Arhivele Olteniei, 1924, nr.15, pag. 410 și următoarele.

67 Marin Arcuș, *Sate de moșneni la izvoarele pârâului Plosca*, Ed. Centrului de Creație Gorj, Târgu-Jiu, 1997.

părpărul”. La 9 mai 1793 și la 30 iulie 1798, banii trebuiau să ajungă la biserica Vlach Saraiu din Țarigrad, iar la 11 mai 1795 și 10 martie 1814 la spitalul și școala de la Terapia⁶⁸.

Locuitorii din vechiul Borcești mergeau la biserica din Schitu situată în apropiere, peste pisc.

Sfințirea bisericii de zid cu hramul Sf. Paraschiva, la 1866, a grăbit unificarea cu satul Băcești.

Donația făcută noii biserici de Preda Diaconu Bușe, cuprinzând cureaua de pământ dintre Dealul Văratice la răsărit și hotarul cu Căprenii la apus a determinat locuitorii din zonă să schimbe treptat numele din Borcești în Valea Popii.

La sfârșitul sec. al XIX-lea încă se mai scria de hotarul Borcești⁶⁹.

Vâlcelele afluate Pârâului Amărăzuia situate în aval: Băroaia, Ludu și Purcaru au constituit perimetrul în care s-a format vechiul sat Băcești, având o mare deschidere a hotarelor, fiind vecin la răsărit cu satul Zăicoiu despărțite de Pârâul Leu, iar la apus cu Căprenii pe culmea Dealului Voivozii.

Așezarea umană din Purcaru se continua spre răsărit peste șaua dealului Seci cu gospodării situate în vâlceaua Deia. Bătrânii satului povesteau că, în vechime, au existat locuințe și în Piscul Văraticeului, mai sus de poteca ce trece puntea de la Doagele⁷⁰.

Credincioșii din aceste zone locuite mergeau la biserica din Purcaru, care împreună cu gospodăriile de acolo erau protejată de versanții înconjurători.

În 1873, învățătorul Ion Popescu comunica că în „botul Stărcului” se aflau alte găuri de bordeie.

Documentele emise în timpul administrației austriece (1718-1739) relevă faptul că satele erau mici, cu populație redusă. Până atunci, gospodăriile erau grupate pe versanții însoriți, ce permiteau scurgerea precipitațiilor și zvântarea rapidă a solului.

În secolul următor, statisticile indică creșterea populației. Astfel, catagrafia din anul 1831 menționează Băceștii ca moșie megieșească, provenită de la 4 moși, având 194 familii și 35 feciori de muncă⁷¹.

1835. Harta rusă indică existența a 161 familii⁷². Constatăm un număr mai mic de familii după numai 4 ani. Explicația constă

68 V. A. Urechia, *Istoria românilor*, 1894, Vol III, pag.77; Vol. VII, pag. 76; Vol. X, A, pag. 219

69 Act de cumpărare teren, 1893, al lui Fărcășanu Dumitru

70 Informator Cărlugea Grigore, Băcești.

71 Ion Donat, Ion Pătroiu, Dinică Ciobotea, *Catagrafia obștească a Țării Românești din 1831*, Ed. Helios, Craiova 1999

72 C. C. Giurăscu, *Principatele române la începutul secolului XIX*

în faptul că harta rusă nu conține date privind locuitorii din Dealul Leului.

1841. Au început cursurile școlii din Băcești⁷³.

1855. Satul Băcești a fost înregistrat cu 132 moșneni din care erau 127 birnici și 5 mazili. Subliniem că această statistică a avut ca obiectiv doar starea moșnenilor, nu și a altor categorii sociale⁷⁴.

Constituirea comunelor în timpul domnitorului Al. I. Cuza a făcut ca Băceștii să fie cea mai sudică comună a Gorjului istoric de pe Valea Amaradiei, fiind vecină la sud cu comuna Căpreni, din Dolj, de care aparținea satul Baloșani. Actele de stare civilă întocmite de recent înființata primărie, indică împărțirea satului în mahalale: mahalaua Posești, a Schitului, Ludu, Purcaru, Dealul Leului ș.a.⁷⁵

1866. A fost terminată și sfințită biserica de zid cu hramul Sf. Parascheva, fapt ce a condus la definitivarea vetrei satului.

1898. MARELEDICTIONARGEOGRAFICALROMANIEI⁷⁶: prezintă numeroase date.

Din lectura Dicționarului reiese că Băceștii erau comună de sine stătătoare, de care aparținea și cătunul Dealul Leului. Primăria era în curtea actualei școli primare, în partea de miazăzi a acesteia, lângă gospodăria lui Ghiță Vulpe.

În anul 1908, satul Băcești a fost arondat la noua comună Cordești⁷⁷.

Documente laice din sec al XIX-lea, cât și cele întocmite de preoți ne arată că mahalaua din jurul bisericii cu hramul „Intrarea Maicii Domnului în Biserică” din Puturoasa era la 1829 parte a satului Băcești, numită mahalaua Schitului. După constituirea noii comune Cordești (1908), această parte de sat a fost trecută în componența satului Cordești, probabil în 1925, când de la comuna Cordești a fost transferat către comuna Piscoiu cătunul Păpești.

În a doua parte a secolului al XX-lea, odată cu colectivizarea agriculturii, în perimetrul satului Băcești a fost readusă vatra de sat din Schitu.

În legătură cu numele său, după cum s-a scris în Marele Dicționar Geografic, dar și ipotezele altor autori, denumirea sa ar proveni de la un schit vechi. Până în prezent, nu am găsit surse istorice care să

73 Dan Neguleasa, Op. Cit., Act 392, pag. 90.

74 Dinică Ciobotea, Vasile Marinoiu, *Catagrafia tuturor moșnenilor din Țara românească la 1855*

75 ASF Gorj, Fond stare civilă com Băcești, D. 50/ 1866, f. 3-41

76 George Ioan Lahovari, Op. cit.

77 *Dicționarul statistic al României, întocmit în urma recensământului general al populațiunii, din 19 dec. 1912*, vol I, Argeș - Iași, Institutul de arte grafice C. Sfetea, București, 1914, pag. 406

ateste existența unui asemenea locaș de cult. Probabil, dimensiunile reduse ale biseriței au determinat asemănarea cu un schit. Același nume de schit a fost atribuit și micuței biserici din capătul de nord al satului Slăvuța.

Locuințele cătunului Schitu erau răspândite pe întreaga vâlcea, continuând cu cele din Dealul Vărat, prelungindu-se spre răsărit cu cele amintite mai sus din „botul” Stârcului.

Biserița era situată pe malul drept, de nord. Curtea sa era vecină cu proprietatea def. Vasile Negritoru din Cordești. A fost părăsită după anul 1871, în urma referatului protopopului jud. Gorj, Stefan Nicolaescu⁷⁸.

În timpul primului război mondial s-a instituit administrația germană.

Între anii 1934 și 1936, satul Băcești s-a constituit din nou comună separată de cea cu numele Cordești - Hurezani. La 31 martie 1936, în baza „deciziei N.8/1936 a Comitetului de Revizuire Craiova, prin care comuna Băcești se alipește de comuna Cordești, formând cu aceasta din urmă o singură comună, cu numele de comuna Cordești

„Având în vedere că până în prezent atât comuna Băcești cât și comuna Cordești-Hurezani erau conduse de consilii comunale alese separat pentru fiecare comună, ceea ce după alipirea comunei Băcești la comuna Cordești - Hurezani nu-și mai are rost și urmează a se dizolva amândouă aceste consilii, urmând a se face noi alegeri la noua comună Cordești.

Pentru aceste motive

Decidem

Până la convocarea colegiului electoral pentru alegerea consiliului comunal la noua comună Cordești, care ia ființă din alipirea comunei Băcești la comuna Cordești-Hurezani pe ziua de 1 aprilie 1936, numim o comisie interimară care să conducă gospodăria acestei comune. Comisia interimară a comunei Băcești (sic!) se compune din domnii Popescu Serghie, președinte, Trașcă C. Constantin și Dumitrescu Nicolae, membrii.

Domnul Prim Pretor va lua măsuri de instalare a noiei comisiuni interimare și de predarea și primirea arhivei către comunele mai sus menționate. Ni se vor înainta procesele verbale în cauză.

Data în cabinetul nostru astăzi 31 martie 1936, Prefect, Dr. Al. Bădescu”.⁷⁹

La celelalte reforme administrative satul Băcești a rămas în

⁷⁸ Arhiva Sf. Episcopiei a Râmnicului și Noului Severin, Dosar 31/1872

⁷⁹ ASF Gorj, Fond Prefectura Gorj, Dosar 3/1936, f.55

componența comunei Cordești, devenită în 1968 „Stejari”.

Procesul de colectivizare a agriculturii a dus la constituirea în anul 1959 a Gospodăriei agricole colective „Unirea”, deoarece Comitetul executiv raional Amaradia în data de 22 iunie 1959, „HOTĂRĂȘTE”:

”Art.1. Comitetul Executiv Raional Amaradia, este de acord cu constituirea Gospodăriei Agricole Colective „Unirea” din satul Băcești, comuna Cordești și propune Comitetului Executiv al Sfatului Popular regional Craiova a da cuvenita aprobare pentru inaugurarea acestei unități”⁸⁰.

În anul 1961, împreună cu comuna Cordești satul a fost subordonat raionului Oltețu.

În anul 1962 s-a unificat cu G.A.C.

„Stejarul” din Cordești, sub numele tot de „Unirea”

La 1 ianuarie 1965 aceste sate au trecut în componența raionului Gilort.⁸¹

În anul 1968, a rămas în componența aceleiași comune, care a primit alt nume: Stejari.

SATUL CORDEȘTI

Constituirea acestui sat a avut o evoluție îndelungată iar documentele istorice relevă o serie de modificări de nume impuse îndeosebi de cei care au fost conducători ai structurilor administrative.

Vechile documente menționează pentru partea sa de sud, în sec. al XVI-lea, de mai multe ori, satul URSENI.

Urseni era așezat pe o veche vatră geto-dacică de tipul așezărilor deschise⁸², aflată la apus de Pârâul Amărăzuia și ocupau zona ce se numește astăzi vâlcea „Mormintele” și se continua pe sub deal, paralel actualului traseu al șoselei de la moară și de acces în cătunul Stoia, fiind învecinat la miazăzi cu satul Borcești.

80 Arh. C.A.P., „Unirea”, Com. Stejari, nr. pag. vechi = 33, nr. pag. nou = 256

81 ASF Gorj, Fond Primăria comunei Cordești Dosar nr.6/1964. f. 307-309

82 Gh. Calotoiu, Ion Mocioi, V. Marinoiu, *Mărturii arheologice în Gorj*, Supliment Rev. Litua, 1977, pag.4

Întinderea celor două hotare era diferită. La apus, moșiile celor din Borcești se opreau în dealul Voievozii, iar ale celor din Urseni continuau până, în matca Artanului. Hotarul de răsărit al celor din Urseni era limitat de culmea Dealului Leului, în punctul „La Gugulie” și mai la nord de matca Stărcului Mare, pe când moșiile celor din Borcești și Băcești coborau spre est, pe matca Leului.

Configurația terenului și cadrul natural pe care s-a constituit a oferit vechilor locuitori condiții foarte bune de viață.

Probabil aveau aceeași biserică sau schit cu locuitorii din cătunul Schitu, situată dincolo de Pârâul Amărăzuia, distanța fiind de numai 1 km.

Printr-un zapis din 1541-1543, 20 mai, prezentat mai sus, Radu Paisie Vodă întărește lui Coman și Drăgoi stăpânire peste ocina din Urseni⁸³.

1561, 22 mai. Petru Vo întărește ocina, în Urseni lui Neagoe cu fii⁸⁴.

1572, 5 ian. Aexandru Vodă confirmă lui Drăgoi cumpărături în Borcești. Printre martori au fost Stan și Ursu din Urseni, act prezentat mai sus.

1607, 28 feb. Radu Vodă întărește lui Stanciu cu fiii stăpânire peste cumpărături de moșie însă din partea socrului său Otea a 5-a parte⁸⁵.

1623-1627. Alexandru Vodă întărește lui Cioca proprietăți. În text este scris prima dată Xurseni, apoi, Urseni. (Anexa N.1)

În culegerile și cataloagele de documente istorice mai sunt și alte acte ce se referă la sate vechi, ce purtau nume de Urseni sau Urșani, însă vecinătățile și toponimia lor nu corespund cu cele din împrejurimile noastre. Astfel, actele publicate de Alexandru Stefulescu la începutul sec. al XX-lea se referă la alte ținuturi din județul Gorj.

Documentele preluate și citate de noi în această pagină ne-au adus informații privitoare la Ursenii situați pe valea Pârâului Amărăzuia și unii locuitori din perioadele respective, cât și despre satele vecine existente în acele vremuri: Hurezi, Băcești, Borcești.

1778. Memoriile generalului von Bauer menționează Ursenii ca sat cu vii, împreună cu Churesul (Hurezul)⁸⁶. Scrierea împreună a celor două sate arată că pe atunci vetrele lor de sat erau apropiate.

Denumirea moșiei Urseni s-a menținut și la sfârșitul secolului al XIX-lea. Astfel, actul de partaj din 1890, în urma decesului lui I. Urezianu conține prevederi pentru terenuri din Urseni și Schitu⁸⁷.

1904, 12 feb. Ion Ghimpău a vândut lui Constantin Iliescu trei stânjani jumătate situați în comuna Cordești, hotarul Urseni⁸⁸.

Prima atestare documentară a Cordeștilor o avem din anul 1730, 4 noiembrie,

83 DIR vol. 4, pag. 288, Act. 291

84 DIR vol 3, Act 178, pag 147

85 DIR vol 7, Act 233, pag 248

86 Const. I. Karadja, Op.cit.

87 ASF Gorj, Actul de partaj nr. 1084/1890

88 Act păstrat de fam. Antonoiu Constantin

când s-a partajat moșia Hurezi în 7 părți, actul menționând o cumpărătură de la ceata Cordeștilor, pe care îl prezentăm transcris în românește în paginile despre satul Hurezanii de Jos.

Proprietățile Cordeștilor erau situate atunci între Urseni la sud, iar la nord se învecinau cu satul Hurezi de care erau despărțite prin vadul de trecere de la Valea Ursului, în apropierea stejarilor seculari.

Vatra satului Cordești având o poziție centrală, a atras și locuitorii din teritoriile ocupate până atunci de Urseni, apoi s-a extins spre nord prin preluarea a câteva din cele 7 părți stabilite prin actul sus menționat, hotarul nou devenind cureaua de pământ a celor din familia Ușurelu, ce s-a menținut până în anul 1968.

În anul 1800 exista o biserică a Cordeștilor⁸⁹.

1831, 13 martie, Carte de judecată în pricina dintre Radu, fiul lui Șerban Coardă din Hurezanii de Jos și Sandu Mazilu, pentru o vie în Dealul Cordeștilor⁹⁰.

La 1837, satul Cordești era proprietate megieșească⁹¹.

În 1838, a luat ființă școala frecventată de elevi din satele Cordești și Hurezani⁹².

1853. A fost înscris în harta rusă, ediția a II-a.

La 1855. În satul Cordești erau 62 moșneni, din care 46 erau birnici⁹³.

1864. Prin aplicarea reformelor domnitorului Al.iiI. Cuza, a devenit comuna Cordești.

La apus de pâraul Amărăzuia, o parte din vatra satului Cordești este numită de localnici Stoia, după numele vâlceleii din apropiere. Preotul Ionel Stanciu afirma că acolo era vechiul sat Cordești, înainte de anul 1900.

1899. MARELE DICTIONAR GEOGRAFIC AL ROMÂNIEI⁹⁴: conține date amănunțite.

1908. În temeiul noii legi s-a constituit o comună mai mare, Cordești, din plasa Hurezani, ce cuprindea satele: Cordești, Băcești, Dealul Leului și Hurezanii de Jos⁹⁵.

Menținerea reședinței comunei în satul Cordești a fost favorizată iarăși de situarea la mijlocul satelor ce compuneau noua unitate administrativă.

89 Arhiva Sf. Episcopiei a Râmnicului și N. Severin, Dosar 3/1872

90 Act păstrat la muzeul județean Gorj

91 T. G. Bulat., *Diviziunea proprietății rurale în Oltenia la 1837*, Rev. Arhivele Olteniei, 1925, Pag. 105-108

92 Biblioteca Centrală Universitară București, *Anuariul generale alu Instrucțiunei publice pe anulu școlar 1864-1865, sub îngrijirea domnului V.A. Urechiiă*, pag, 147

93 Dinică Ciobotea, V. Marinoiu, *Catagrafia tuturor moșnenilor din Țara Românească la 1855*.

94 George Ioan Lahovari, op. cit.

95 *Dicționarul statistic al României, întocmit în urma recensământului general al populațiunii, din 19 dec. 1912*, vol. I, Argeș-Iași, pag. 6

1896-1909. S-a construit noua biserică de zid⁹⁶.

Populația la 1912 , a satului Cordești număra 356 bărbați și 352 femei⁹⁷.

În perioada 1934-1936, după separarea celor din Băcești și Dealul Leului, comuna și-a schimbat numele în Cordești- Hurezani⁹⁸.

Primăria avea local propriu lângă șoseaua comunală, la o distanță de cca 50 m de actualul post de poliție, spre nord, pe partea de răsărit a drumului.

Clădirea primăriei împreună cu multe documente au ars într-un incendiu în anul 1957.

La 1 ianuarie 1961, a fost desființat raionul Amaradia, iar comuna noastră a intrat în componența raionului Oltețu.

În ianuarie 1965, prin arondarea la raionul Gilort, a fost schimbată și denumirea comunei în Stejaru-Hurezani ce cuprindea: Băcești, Stejaru și Hurezani de Jos, căci satul Dealul Leului fusese arondat la comuna Slăvuța în anul 1963.

Reforma administrativă din anul 1968 a determinat constituirea unor unități administrative mari și așa a fost creată comuna Stejari, formată din satele Baloșani, Băcești, Dealul Leului, Stejari, Popești- Stejari și Piscoiu.

Numele de Stejari a fost atribuit artificial de autoritățile din acea vreme, determinat de existența mai multor arbori seculari din specia respectivă la Mormintele, Corbu, cei din Cordești, cei de la școala din Popești etc.

În consecință, orice act anterior anului 1965 referitor la localități cu nume de Stejaru sau Stejari nu are relevanță pentru vetrele de sat din Cordești și Hurezani de Jos, o mare greșeală săvârșită de mai mulți autori.

Colectivizarea agriculturii a demarat în acest sat în anul 1957, printr-o întovărășire transformată în C.A.P. din prima variantă, denumită „Stejarul”.

În 1959, pe lângă multe date propagandistice s-a scris: „în comuna noastră sectorul socialist agricol se mărește neconținut și ca atare avem 4 întovărășiri ce însumează în total o suprafață de 380 ha și un C.A.P. Făcând un procentaj pe întreaga comună afirmăm că avem 30 % socializată”⁹⁹.

În urma presiunilor exercitate de activiștii de partid (P.M.R.), alte cadre din miliție și aparatul de stat, procesul de colectivizare s-a încheiat în anul 1962 prin constituirea G.A.C. „Stejarul” ce a fost apoi unificată cu cea din satul Băcești sub denumirea de ”Unirea,,.

După încă doi ani – în baza altui statut – s-a transformat în Cooperativă Agricolă de Producție – (C.A.P.).

În primăvara anului 1969 s-a extins prin preluarea activelor și pasivelor

96 Eparhia Râmnicului și Noului Severin, Anuar 1921-1925, pag. 422, Tipografiile române reunite, București

97 Dicționarul statistic al României 1912

98 ASF Gorj, Fond Prefectura Gorj, Dosar 3/1936, f.55

99 ASF Dolj, Fond Sfatul popular al raionului Amaradia, Dosar nr.11/ 1959, f.131

ce au revenit satului Baloșani după desființarea C.A.P. „Infrățirea”. Această organizare s-a menținut până la destrămarea C.A.P. din 1992.

SATUL DEALUL LEULUI

A evoluat împreună cu satul Băcești, căci de la răsărit, din matca P. Leu până la hotarul de apus cu comuna Căpreni, se constată cea mai mare deschidere față de hotarele celorlalte sate din comuna noastră.

Numele văii Leu a fost stabilit în vechime, odată cu celelalte toponime din zona noastră, acordat în acest caz de locuitorii din satul Zăicoiu. Originea acestei văi este la distanță mare de sat, căci din dealul Cerăt se formează două vâlcele, Leul Mare și Leul Mic .

În partea de SV a satului Zăicoiu, există o vâlcea numită Leurdoia, în bazinul Pârâului Plosca ce se împreună cu apa Nistoiului, pe care așezat satul cu același nume din comuna Tălpaș, jud. Dolj.

După confluența celor două vâlcele de origine și depășirea crestei de la Gugulie, hotarul cu satul Zăicoiu urmărește matca Leului. Acest pârâu își continuă cursul pe teritoriile satelor Marinești și Văluța din comuna Crușețu.

Numele pârâului Leu este menționat la 1602, din hotărnicia satului Soceni, din comuna Tălpașu, județul Dolj. Aflăm că hotarul cobora ,drept în vale, în Anini, apa Leului în sus, până în gura Brusturului, însă din dreapta spre răsărit”¹⁰⁰.

Deci, denumirile toponimice ale acestor teritorii erau deja stabilite în perioada alinierii satelor (sec. al XVIII-lea -al XIX-lea) iar locuitorii mutați aici au preluat vechiul nume al dealului pentru satul lor.

În partea de apus, dealul Leului este flancat de valea pârâului Aninoasa care are o pantă de curgere mică și se continuă spre sud, prin satul Slăvuța.

Din relatările bătrânilor, am reținut că până la începutul sec. al XIX-lea vatra de sat din valea Purcaru se prelungea spre răsărit peste dealul Seci cu o altă zonă locuită, situată în vâlceaua Deia Mică¹⁰¹. Aveau un drum scurt de străbătut până la biserica din Purcaru.

Din aceste locuri, cei mai mulți au preferat să se mute și să amenajeze gospodării pe culmea dealului dintre valea Aninoasa și valea Leului. Au optat pentru această culme de deal cei mai dornici de libertate, care nu suportau controalele autorităților.

Am remarcat că proprietățile se întrepătrund cu cele ale locuitorilor din satul Băcești. Au existat grade de rudenie apropiate între locuitorii celor două sate fapt ce evidențiază iarăși originea lor comună.

Formarea satului a fost influențată și de condițiile favorabile practicării agriculturii, căci terenurile acestui deal sunt mult mai roditoare comparativ cu

100 Ștefan Bazilescu, *Monografia comunei Tălpașu* manuscris, pag. 15-17

101 Informator Cărlugea Grigore, Băcești.

dealurile apropiate.

La acestea s-a adăugat și fertilitatea bună a pământului din valea Aninoasei.

Abundența masei lemnoase din pădurile înconjurătoare a determinat formarea unor meseriași specializați în prelucrarea lemnului: dulgheri, tâmplari, rotari, constructori.

Se construiau pătule de porumb. Când erau terminate, erau încărcate pe care trase de boi și duse la vânzare în târgurile de la Craiova și spre Dunăre, pentru clienții din zona de câmpie.

Despre hotarul din valea Leu cu satul Zăicoiu se face mențiunea și într-un act datat 1796, când boierul Vlăduț Poenaru a vândut un teren „dina Leu până în hotarul Poenarilor”.¹⁰²

Ca vatră de sat, a fost înscris de Szathmari¹⁰³ la 1864, iar în 1866, Zaharia Ioan Cârługea, de profesiune agricultor, a declarat că „în ziua de două zeci septembrie, ora două, în casa sa din mahalaua Leului, s-a născut copilul ce voește să aibă numele de Ioan Zaharia Ioan Cârługea”¹⁰⁴.

1898. MARELE DICTIONAR GEOGRAFIC AL ROMANIEI¹⁰⁵. Redă anumite date și pentru acest cătun.

În temeiul legii, în anul 1908 este înregistrat ca sat al noii comune Cordești, din plasa Hurezani. Avea o populație de 102 bărbați și 115 femei. Total 217.

1924. Primele documente despre Școala primară

Recensământul din 1930 a înregistrat 74 bărbați și 81 femei. Total 155.

1950. La formarea raioanelor a fost sat al comunei Cordești și al raionului Hurezani, După desființ area acestuia, a trecut cu comuna Cordești de raionul Amaradia.

1959. Mulți săteni au devenit colectiviști în cadrul G.A.C. „Unirea” Băcești

1961. Raionul Amaradia cu reședința la Melinești a fost desființat, trecând sub administrarea raionului Oltețu.

1963, 6 ianuarie. Satul Dealul Leului a fost rupt de satul Băcești și arondat la comuna Slăvuța.

Locuitorul Truie Dumitru și alți 46 de concetățeni au cerut printr-o scrisoare către C.C. al P.M.R. ca satul lor să rămână la comuna Cordești.

În baza ei, la 11 martie 1963 au venit în sat Păun Ilie, președintele raionului Oltețu și Marinescu Victor din partea Sfatului popular al regiunii Oltenia. Din cele spuse de locuitorul Cârługea Gheorghe a reieșit că satul a mai fost alipit de comuna Slăvuța în anul 1954 „pentru circa o lună”.

102 Dumitru Șeclăman, Vasile Popescu, *Noi, Zăicoienii*, Ed. MJM, Craiova, 2005, pag.25

103 Harta Szatmari, 1864

104 ASF Gorj, Fond stare civilă, Dosar 50/1866, f.23

105 George Ioan Lahovari, Op. cit.

El și alți vorbitori au arătat că satul Slăvuța era mai aproape decât comuna Cordești, unde trebuie să treci două dealuri și că în comuna Slăvuța se duc la moară, la cooperativă și mulți copii din ciclul II.

Truie Dumitru și o parte din semnatari au arătat că nu se pot despărți de cei din comuna Cordești unde au rude și că s-au învățat așa, iar „oamenii din Slăvuța sunt mai răi”

S-a mai solicitat ca terenul din Valea Aninoasa să treacă la noua comună¹⁰⁶.

Cei doi delegați ai forurilor de conducere au spus sătenilor că au consemnat în proces verbal cele discutate de săteni și le vor înainta organelor în drept pentru rezolvare. Însă satul a rămas alipit de comuna Slăvuța până în anul 1968, alături de care la 1 ianuarie 1965 a fost arondat la raionul Filiași. Sătenii care se temeau de cei din Slăvuța au avut dreptate. Cele mai valoroase bunuri și utilaje agricole ale gospodariilor au fost ridicate de G.A.C. din comuna Slăvuța, înființată cu mulți ani înainte. Cele mai multe s-au ridicat de la Victor Grigoriu, Ghimpău Ion (Miereanu) și Cârlegea Gheorghe (Olteanu). Leulenii au fost prigionii și scoși forțat la muncă de autoritățile comunei Slăvuța din acea perioadă.

1968. Reorganizarea administrativă a țării a determinat revenirea acestui sat alături de satul Băcești în noua comună Stejari, fapt primit cu bucurie de către localnici. Însă bunurile duse la Slăvuța după 1963 nu s-au mai recuperat.

După deschiderea școlii (1923), în cadrul acestui sat s-a născut propunerea construirii unei biserici a satului. Discuțiile și dezbaterile dintre săteni au durat câteva decenii, fără realizarea vreunui acord.

În anul 1962, în urma demersurilor făcute de Preotul Dumitru Grigoriu de la Văluța, fiu al satului nostru, s-a aprobat mutarea bisericii de lemn din satul Marinești, unde era în construcție noua biserică. În acei ani parohia Băcești fusese contopită cu cea din Baloșani.

Reproducem următoarele:

”Protoieria Raionului Oltețu

Regiunea Oltenia

N.879/ 1962, 7 august

Către Parohia Baloșani

Comuna Baloșani

În conformitate cu ordinul Sfintei Episcopii N. 8634/ 1962 cu frățească dragoste vă transmitem cele ce urmează:

Urmare a adresei Sfintei Arhiepiscopii a Craiovei N. 8852/ 1962 și 9026 vă facem (poftire?) a comunica parohiei Baloșani, că s-a aprobat și din partea onor Departamentului cultelor și Direcția monumentelor istorice cu adrese N.8280 și 5699 donația și mutarea bisericii de lemn din satul Marinești, parohia Mierea Birnicii, Raionul Filiași, în satul Dealul Leului, com. Baloșani (sic !), Raionul

106 ASF Gorj, Fond Primăria comunei Slăvuța, Dosar 4/1963. f.75-77

Oltețu.

Ca urmare, parohia Băcești, din comuna Baloșani (sic!) va încheia actele legale, atât de donație, primirea donației, cât și de cheltuielile ocazionate de transport și reclădire. - SS, Potoiereu¹⁰⁷

Constatăm că deși se obținuseră aprobări de la cele mai înalte foruri, mutarea vehii biserici nu s-a realizat¹⁰⁸.

Biserica din Marinești a fost transportată mai târziu, în anul 1965, în comuna Vulpeni, din județul Olt.

După încă un deceniu a fost stabilit amplasamentul pentru o clădire nouă și s-au strâns materialele necesare. Construcția s-a încheiat în anul 1978, la insistențele și perseverența enoriașilor Ghimpău D. Ion (Mioreanu), Ghimpău Gheorghe, Ghimpău Constantin, Posa Gheorghe.

Nu a fost înregistrată ca parohie separată.

Aici s-au oficiat unele servicii privind botezurile și căsătoriile. A servit drept capelă a cimitirului alăturat.

Un incendiu declanșat la 17 martie 1990 a distrus-o complet. Pentru câțiva ani serviciile s-au desfășurat în fosta clădire a școlii¹⁰⁹.

SATUL HUREZI (Hurezani de Jos)

Moșiile acestui sat au aparținut din vechime mai multor proprietari menționați în acte cu diferite nume. Hurezi, Hurezani, Urezani, Horesani sau Oresani.

Hurezii se întindeau înainte de anul 1700 de la vadul văii Ursului, de lângă stejarii cei bătrâni, către nord, până dincolo de curelele pe care s-a construit biserica din Judele cu hramul Sf. Nicolae, cunoscută ca fiind a celor din Hurezani de Jos¹¹⁰.

La apus se învecinau cu matca văii Artanu, care constituia hotarul cu cei din Peagu (Pagus) și Gruari¹¹¹, iar la răsărit cu matca văii Aninoasa care îi despărțea de teritoriile satelor Hălăngești și Zăicoiu.

Vetrele de sat vechi nu am reușit să le identificăm, în totalitate. Una din ele a fost în vâlceaua Lazului, legată peste culmea Dealului de Mijloc de locuințele din vâlceaua Pința din bazinul Artanului. De altfel, la gura Lazului a existat, până la colectivizare, un cimitir vechi, la miazăzi de actualul parc de gaze. Hrisovul lui Cioca din perioada 1623-1627, prezentat mai jos și transcris în anexa N.1, indică că „hotarul din Judele rămâne dinu susu”, adică mai sus (în amonte) de proprietatea lui Cioca, iar „partea de ocină a lui Tănăsie” se afla „dinu susu

107 ASF Gorj. Fond Primăria comunei Slăvuța, Dosar 2/ 1962. f.129

108 Preot Dumitru Grigoriu, sat Văluța, com. Crușețu

109 Învățător Ghimpău M. Ștefan, Craiova

110 Informator Nuță Constantin

111 Alexandru Ștefulescu, Op. cit., pag. LXII

din Urseni”. Din document reiese că Cioca era de loc în Hurezani, dar că luase și proprietăți în satul Hurezi, iar vânzătorii „să se știe rumâni de moșie-toată din satu Hurezi”. Erau așadar două așezări umane, distincte, iar cea în care locuia Cioca era situată mai jos (pe vale) față de vechile sate, poziție ce corespunde cu cea de la gura Lazului.

Altă curte boierească a fost cea a lui Petrache Hurezeanu, la răsărit de Amărăzuia, în apropierea stejarilor cei bătrâni.

A treia zonă locuită era la începutul secolului al XX-lea, pe valea affluentă, la est de a doua, unde mai existau gospodării pe platoul dintre valea Ursului și Ursulețu, după 1900.

1528, sept-dec 15. Radu Vodă dă întru stăpânire Balei moșie în hotarul Hurezi ca să-i fie moștenire înfrățindu-l și pe Staico¹¹².

1584, 22 iunie. Unul din martorii întăririi proprietății lui Visu logofăt peste jumătate din Bistrița a fost din Ores, Furdui¹¹³.

1607, 28 feb, Radu Vodă întărește lui Stancu cu fii săi stăpânire peste mai multe cumpărături de la Huhurezi, însă din partea socrului său Otea a 5 a parte .(pag).

1615, 15 mai. Radu Mihnea Vodă întărește Zamfirei, soția lui Dragotă postelnic satul Coțofeni în urma unor judecăți. Printre cei 4 boieri care au făcut hotărnicia a fost și Badea, vătaf de Hurezi¹¹⁴.

1623-1627. Alexandru Vodă întărește lui Cioca din Hurezani unele proprietăți, între acestea fiind și cumpărătura mai veche din Judele și cea de la feciorul lui Stroe din Urseni¹¹⁵.(Anexa N.1)

1656, 27 aprilie. Constantin Șerban Vodă întărește mănăstirii Țânțăreni și egumenului Sofronie satul Arpadia. Între cei 24 boieri jurători a fost și Stanciu postelnic din Hurezi¹¹⁶

1665, 4 nov. Radu Vodă, confirmă lui Hamza Șufarul, fiul lui Manea postelnicul, nepotul lui Radu postelnicul din Hurezi peste partea lui de moșie din satul Hurezi¹¹⁷.

1730, 4 nov. S-a făcut partajarea unei moșii din Hurezi în 7 părți, de către Mihaiu Gâlcescu, Dumitrașco Roșianu, Gheorghe Popescul, Popa Fiera brat (fratele) popii Bâra și Dumitrașco Poenarul Portar¹¹⁸.

Deși menționează mulți beneficiari ai partajării în 7 părți, actul nu face referire la proprietățile deținute de Cioca la 1623 și Hamza Șufarul la 1665 și nici despre urmașii lor.

112 DRH, vol 3, pag 107, Act. 63; DIR, vol 2, pg 55, Act. 51

113 DIR, 1581-1590, Act 172, pag.162

114 DIR 1611-1615, Act 341, pag. 396

115 Anexa nr.1

116 Catalog documente Țara Românească, Vol. 8, Act 897, pag. 403

117 Alexandru Ștefulescu, Op. cit., pag. XXIII

118 Idem, pag. XXIII

Admitem ipoteza că partajarea a avut ca obiect o a treia moșie din perimetrul satului Hurezi, diferită de moșiile lui Cioca și a lui Hamza Șufarul.

-Să ție Drăghici feciorul Danciului cu frate-său Ion, nepoții lui Calotă cu feciorii lui anume Stanciul, Paraschivul și Stama.

-Partea Predii și frate-său Cârstei, feciorul Barbului, nepotul lui Calotă

-Partea Stanciului feciorul Stamei nepotul lui Calotă

-Partea Barbului feciorul popei Vlăduțului nepotul lui Calotă cu feciorii lui

-Partea lui Dumitrașco- zăul feciorul lui Hamza cu fetele lui anume Ștefana, Despa, Tanasia .

-Partea lui Ion feciorul Predii nepotul lui Calotă

-Partea lui Hamza Duduescilor cu verii lor anume Neagoe și Stan al Apostolului de cumpărătoare de la Dumitrașco-zăul și de la ceata Cordeștilor... care s-a prețuit stânjenul pe bani..... ”

Câteva din cele 7 părți au trecut, mai târziu, sub oblăduirea satului Cordești iar hotarul dintre sate s-a mutat la canalul de lângă gospodăria lui Gheorghe Ușurelu, hotar ce s-a menținut până în anul 1968.

Am remarcat faptul că în această parte de sat erau grupați proprietarii din familiile Hurezeanu, din ramura „Glăvanilor” .

Împărțirea moșiei, așa cum arată actul de mai sus s-a efectuat în perioada când Oltenia era sub ocupația austriacă.

Pentru că domnitorii pământeni nu mai aveau în subordine ținuturile noastre, stăpânite de austrieci, au fost întrunite personalități de frunte care au stabilit împărțeala. Printre ei popa Fiera, fratele popii Bâra și Dumitrașco Poenarul, portar.

La începutul secolului al XVIII-lea, boierii din familiile Hurezanu (Horesanu), îndeosebi urmașii lui Hamza Șufarul, și-au extins proprietățile în două direcții la miazănoapte și la apus.

Astfel, în 1717, Preda Hurezanul, feciorul lui Hamza a făcut cumpărături în hotarul Gruiarilor, situat peste dealuri, în apropiere de râul Amaradia.

1732, 6 nov. Administrația austriacă confirmă stăpânire peste 194 stâneni de moșie lui Barbu Hurezanu tot în hotarul Gruiarilor¹¹⁹.

Boierii din acest neam și-au extins moșiile și în amonte, pe valea pârâului Amărăzuia, peste cele din Bicești și Copitani.

Administrația austriacă încadraseră boierii din familiile Hurezanu (Oresanu) în clasa III.

1722. În harta austriacă a lui Schwantz a fost înscris Huresul¹²⁰.

1727. Plasa ispravnicului Mihai Săulescu cuprindea și satul Horesi, moșie a Horesanilor¹²¹ .

119 Ibidem, pag. XX

120 Vezi harta lui Schwantz

121 Dinică Ciobotea: Județul Gorj într-un izvor statistic din 1727. Rev. Arhivele Olteniei nr.

1747, 3 feb. Printre boierii hotarnici ai moșiei Rădinești a fost și Pârul Huresanul¹²².

1778 . Memoriile generalului von Bauer menționează Churesul și Urseni ca sate cu vii¹²³. Înscrierea împreună a celor două sate indică apropierea celor două vetre de sat.

1796. A fost adusă pe ultimul amplasament biserica Sf. Nicolae și așezată la marginea de nord a cătunului Judele, dar și a vechii moșii Hurezi¹²⁴.

În a doua parte a secolului al XVIII-lea, satul purta numele de Hurezani din Dos, încadrat în vechile hotare. Prin activitatea de aliniere a satelor și mutarea gospodăriilor din vechile așezări omenești, cât și părăsirea bordeielor, s-a extins și peste satele Bicești și Copitani.

După cum reiese din documentele vechi menționate, satul Bicești era situat pe valea pârâului Amărăzuia la nord de satul Hurezi.

1820. Înregistrarea Diplomei de boierie acordată lui Ion sin Matei Geamănu, ne arată că satul încă se mai numea Horesanii din Dos.

1835 noiembrie 9. A fost eliberată Diploma de boierie lui Mihai sin Ion Geamănu Horesanul din satul Horesanii de jos. Deci, schimbarea numelui satului s-a făcut în perioada trecută în cele două acte de cancelarie.

Alt act, mai vechi, din 4 nov. 1665, prin care Radu Vodă, fiul lui Ștefan Vodă confirmă lui Hamza șufarul din Hurezi dreptul de proprietate și peste moșia ce o stăpânea în satul Bicești.

„Lui Hamza șufarul, feciorul Manii paharnicul, nepotul Radului postelnicul ot Hurezi ot sud Gorj, ca să-i fie lui toată ocină din satul Bicești ot sud Gorj”.

Tot atunci au fost înscrise limitele și hotarele moșiei Bicești: Piscul Tinoasei - Valea Largei, matca Largei, până în Valea Rea, și până în Măgura Boului și pe matca Aninoasei în sus în furcătura Aninoasei - Piscul Crețului în Hămărazea și din Hămărazea peste Tină, pe piscul Prigoriei în gura Ursoaei, peste Horga până Chiciora, piscul Omizii, obârșia Jidovului în măgură și din măgură până în poiana din obârșia Jidovului și de acolo pe sleamne înainte și în jos pe piscul Apelor Vii și de la Apele Vii pe piscul Tinoasei până în Tina”.

S-au strâns 12 boieri și a scos Hamza șufarul hrisovul Mircii Vodă cel Bun (leat 7000), scris pe coajnic (de piele) și au rămas ei de lege.

Ne însușim observația autorului că datarea hrisovului scris pe coajnic era greșită, mai ales că el nu s-a păstrat, dar moșia fusese atestată de alt domnitor al țării de peste un secol¹²⁵.

6/1989, Pag. 128 și urm.

122 Constantin Giurgiulescu, *Gorjul istoric. Așezările gorjene în documente istorice*, Ed. Măiastra, Tg-Jiu, 2009

123 Const. I. Karadja, *Oltenia după memoriile generalului Bauer* Rev. Arhivele Olteniei, nr.15/1924, pag. 410.

124 Ion Popescu – Cilieni, *Biserici de lemn din raionul Amaradia*, Rev. Mitropolia Olteniei, nr.8-9, 1956, pag. 540 și urm.

125 Alexandru Ștefulescu; *Gorjul istoric și pitoresc* , pag. XI; Alexandru Ștefulescu: *Documente*

1736, 30 ianuarie. Mihai și frații săi, Constantin și Stanciu, fii lui Pârvu Hurezan îi dau un loc de vie în Obârșia Tinoasei unchiului lor Iordache¹²⁶. Acest document, completează și clarifică semnificația expresiei „Apele Vii” din actul de la 4 noiembrie 1665, emis pentru Hamza Șufarul. Cele două acte relevă faptul că dealul numit de sătenii noștri „Dealul Seci”, iar de cei din Busuioci „Dealul de Ores” și prelungirea sa Piscul Tinoasei erau cultivate cu viță-de-vie, iar apele viei sunt vâlcelele ce pornesc spre răsărit către Horga și Amărăzuia: Stupina, Văcaru, Bicești, a Baldovineștilor, a. Mierleștilor.

1751, 12 ianuarie s-a „osăbit” hotarul Biceștilor de al Copitanilor.

La această hotărnicie Barbu Hurezeanu a prezentat și alte hrisoave din timpul lui Constantin Brâncoveanu și administrației austriece (Probabil din 1732, când a luat acte pentru moșia cumpărată la Gruiori¹²⁷)

1795, dec 28. Ion Gruescu din Hurezani vinde partea de moșie din hotarul Biceștilor lui Ilie Baldovin, cumnatul său¹²⁸. Numele moșiei Bicești s-a menținut până în sec. al XX-lea. Măsurile luate de ocupanții austriece (1718-1739) și actualizate după 1831, în baza Regulamentului Organic au determinat populația să creeze noi vetre de sat. Cei din Hurezi s-au îndreptat în două direcții: unii s-au atașat la satul amintit în hrisovul lui Cioca - Hurezani, care mai târziu s-a extins spre miazănoapte peste teritoriile vetrelor de sat din Bicești și Copitani, unde acești boieri dețineau unele moșii Alții, după cumpărăturile făcute din moșiile Gruiarilor, la apus de râul Amaradia, de către urmașii lui Hamza șufarul au determinat schimbarea numelui acelu sat din Gruiori în Hurezani. Deci, mutarea unora din boierii Hurezani a dus la migrarea numelui satului. Desigur, împreună cu boierii s-au mutat și alți locuitori. Astfel, au rezultat două sate cu același nume.

Pentru deosebirea și localizarea lor, administrațiile județului Gorj și plasei Gilortul au numit satul în curs de dezvoltare de pe lunca Amaradiei: Hurezani din Față, mai târziu numai Hurezani, deoarece în călătoriile și inspecțiile lor întâlneau mai întâi acest sat, fiind în fața lor. În documente aflate la muzeul județean Gorj și în cel din colecția lui V. A Urechia, privind perioada fanariotă, din 13 mai 1813, era numit „Hurezani de pe Hămărada”. Acest sat s-a constituit pe malul stâng al Amaradiei, ai căror locuitori s-au mutat în secolul al XIX-lea, peste matca năbădăioasă a acesteia, în actuala localitate.

Vechiul nostru sat Hurezani, așezat lângă Hurezi, de pe pârâul Amărăzuia, peste dealuri a fost numit tot pe cale administrativă: Hurezani din Dos.

Neînțelegerea hotarelor acestor sate a făcut pe unii cercetători să afirme că satul Bicești ar fi fost lângă Hurezani de Sus, pe Amaradia, erori săvârșite de

slavo-române relative la Gorj (1406-1665), Tipografia N. D. Miloșescu, Târgu-Jiu, 1908, pag. 557 și urm.

126 Document păstrat la Muzeul Județean Tg.Jiu., transcris de noi în Anexa nr.2

127 Idem

128 Ibidem

Alexandru Ștefulescu și Vasile Cărăbiș Însă satul Bicești era despărțit de acesta de satul Busuioci și de râul Amaradia

În lucrarea sa „Gorjul istoric și pitoresc” Al. Ștefulescu a prezentat și o parte din hotărnicia satului Peagu (1751), situat între râul Amaradia la apus și matca Artanului la răsărit, iar în memoriile generalului Bauer este înscris satul „Pagus”. Cei mutați dincolo de Amaradia au format satul Pegeni, adică cei veniți din Peagu. Asemănător au fost numiți și cei sosiți din Hurezi, devenind Hurezani.

29 aprilie 1810. Mazilul Barbu Hurezeanu se jeluie către vel logofăt al divanului împotriva lui Ion și Mihai Martini din Hurezani și al lui Marin Unchiașu din Talpoși (probabil Tălpașu, n.n.) că nu respectă cărțile de judecată date de cinstitul divan și continuă să stăpânească o parte din moșia jeluitorului în hotarul Bicești¹²⁹.

1813. S-a încheiat refacerea bisericii de zid cu hramul Sf. Împărați Constantin și Elena din mahalaua Caimonii¹³⁰.

După anul 1820, numele satului nostru a fost schimbat tot pe cale administrativă în Hurezani de Jos, situat între satul Cordești și mahalaua Voivoda a satului Piscoiu.

1831. Moșia Hurezanilor era megieșească, de la 4 moși. Erau 128 familii și 42 feciori de muncă¹³¹.

1835. Harta rusă a menționat Hurezani de Jos, fără a preciza numărul de familii¹³².

1838 Apare printre puținele sate care aveau școală. +

1853. Nae Hurezeanu a hotărnicit moșia Rădinești¹³³.

1841. A existat alt litigiu, asupra moșiei Bicești, deoarece hotărnicia de la 1751 a fost din nou înregistrată de administrația județului. Deducem că această moșie cu terenuri bune era dorită de mulți pretendenți. Numai faptele identificate de noi relevă șapte momente de judecată.

1855. Satul Hurezani de Jos avea 86 moșneni din care 59 birnici¹³⁴.

1864. Datorită întinderii mari, ca efect al reformelor domnitorului Al. I. Cuza, a trecut la rangul de comună.

1899. MARELE DICȚIONAR GEOGRAFIC AL ROMÂNIEI¹³⁵. A publicat multe date despre această comună.

129 Ibidem

130 Atanasie Mironescu, *Istoricul Eparhiei Râmnicului și N. Severin*, București, 1906, pag. 527

131 Ion Donat, Ion Pătroi, Dinică Ciobotea, *Catagrafia obștească a Țării Românești din 1831* pag. 22, Editura Helios, Craiova, 2000

132 C. C. Giurăscu. *Principalele române la începutul secolului XIX*, Ed. Științifică, București 1957.

133 Marin Arcuș, *Sate de moșneni la izvoarele pârâului Plosca*

134 Dinică Ciobotea, V. Marinoiu *Catagrafia tuturor moșnenilor din Țara Românească la 1855*, Rev Litua nr.5/1982. pag. 77 și următoarele.

135 George Ioan Lahovari, Op. cit.

Are o școală fondată la anul 1854 și frecventată de 23 elevi și 4 fete.”

La apus de pârâul Amărăzuia este situată partea de sat numită Judele, menționat în actul emis în perioada 1623-1627, pentru proprietatea lui Cioca, cumpărată de la nepotul său Gheorghe Dinu Gruia.

Actul din 4 noiembrie 1665 prin care se întărește lui Hamza șufarul stăpânirea asupra moșiei Bicești indică unul din hotare în piscul Tinoasei, ce desparte bazinetul văii Judele de bazinul pârâului Amărăzuia, cât și cele două moșii.

Vatra de sat din Judele a făcut parte din vechiul sat Hurezi, iar la hotarul lor de nord a fost adusă în anul 1796 Biserica Sf. Nicolae.

Numele acestei vechi vetre de sat ne amintește de fiecare dată de rangul de jude avut în vechime de unul sau mai mulți localnici, fie urmași ai primului, fie aici era reședința cârmuitorului pentru așezările valea din Artanu, Dealul Busuiocilor, piscurile de pe văile Amărăzuiei și Horgii, favorizat de poziția sa centrală. Terenurile situate la originile acestei văi s-au menținut golașe, fără vegetație forestieră, până la naționalizarea pădurilor, după care terenurile au fost arate și s-a semănat ghindă de stejar pe brazda plugurilor. Pe lângă acesta au crescut și alți arbori. În această zonă există trei movile asemănătoare cu cea din dealul de la Tândălești, descrisă de Alexandru Ștefulescu și prezentată de noi la finalul lucrării. Două . movile ridicate între matca Judelui și drumul de acces sunt lipite . Prima s-a conservat mai bine, iar cealaltă s-a aplatizat Diametrul lor este asemănător redat de noi în fotografia alăturată Sătenii ne-au informat că există, în pădure pe partea de răsărit a vâlcii Judele și a treia movilă.

1908 Comuna Hurezaniei de Jos a fost desființată, iar satul a fost integrat noi comune

Cordești¹³⁶.

1925. În baza legii numărul 6, privitoare la modificarea circumscripțiilor unor comune rurale, mahalaua Păpești a fost ruptă de la satul Hurezani, pendinte de comuna Cordești și integrată comunei Piscoiu¹³⁷.

În deceniile următoare, satul Hurezaniei de Jos, cu perimetrul micșorat, a parcurs evenimentele istoriei împreună cu celelalte sate din comuna Cordești.

1968. Reforma administrativă, în localitățile noastre a fost aplicată cu exces de zel, conducând la crearea satului uriaș Stejari, prin unificarea tuturor vetrelor de sat din Cordești și Hurezaniei de Jos

136 *Dicționarul statistic al României, întocmit în urma recensământului general al populațiunii din 19 dec.1912*, vol.I. Argeș-Iași, pag 406.

137 Monitorul Oficial al României, 9 ianuarie 1925

Scopul autorităților comuniste a fost să șteargă din memoria conlocuitorilor noștri vechile nume, menținând numele de Hurezani pentru cel mai nou sat, constituit așa cum am arătat mai sus pe lunca râului Amaradia.